

Johann Georg Dorsche

**Joh. Georg. Dorschei S.S. Theologiae D. Discussio Explicationis Hugonis Groti[i]
circa locum Actor. XV. v. 20. De Sanguine & Suffocato**

Rostochii, 1669

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn740048066>

Druck Freier Zugang

RU theol.

1669

Dorscheus, Joh. Georg

ol
C
f

26 4

I. N. J.

JOH. GEORG. DORSCHER

S. S. Theologiæ D.

DISCUSSIO EXPLICATIONIS

HUGONIS GROTI

circa locum Actor. XV. v. 20.

De

SANGVINE

&

SUFFOCATO,

Quam

ê MS. excerptit

& edidit

JOHANNES GEORG. DORSCHELS,

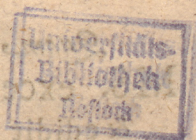
FILIUS. *Degener. vid. Fictiti Praefat. ad Versa.*
in 4 Evang. 42.

Rostochl,

ANNO DOMINI cl^o l^o c^o LXIX.

99.15

JOH. GEORG. DORSCHNER
S. S. Theologie
DISCURSUS
HAGONI: ORATIO
circa locum Aeterni
SANGVINE
SUFFOCATO

JOHANNES GEORG. DORSCHNER
FILIIUS
Rostock
Anno Domini 1719

ΣΥΝ ΘΕΩ!

Hugo Grotius, explicaturus
ex Actibus locum de Sangvine & Suf-
focato, asserit

I.

Veteres Christianos credidisse, Jaco-
bum propterea voluisse hos ex genti-
bus vocatos abstinere à Sangvine, quod
licet Mosis præceptis, quæ Israelitis data
erant, non tenerentur, neque lege circum-
cisionis, quæ solos Abrahami obstringebat posteros,
liberi tamen non essent ab iis, quæ Adamo & Noë Deus
præceperat, ad quæ addidit quædam Christus, nihil au-
tem demisit. Probat Grotius hoc 1. ex Tertulliano de Mo-
nogam. cum inquit: Adeo in Christo omnia revocan-
tur ad initium, ut & fides reversa sit à circumcissione
ad integritatem carnis illius, sicut ab initio fuit: &
libertas ciborum, & Sangvinis solius abstinencia,
sicut ab initio fuit: & matrimonii individuitas,
sicut ab initio fuit: & repudiî cohibitio, quod ab
initio non fuit, & postremo totus homo in Paradisum
revocatur, ubi ab initio fuit. 2. Ex eod. cum libro de
Jejun. ait: Æquè post diluvium in reformatione ge-
neris

A 2

*neris humani suffecisse unam interim legem à sang-
vine abstinendi, permissu usu cæterorum.* 3. Ex Leone
Imp. qvi vetuit Sangvinem edi intestinis velut tunicis
infartum, utpote tum veteris, tum novæ gratiæ tempore
rem habitam nefariam. 4. Quia præcepti illius non
nimis supersticiosa observatio facilis est. 5. Quia causas
honestas habet. Solere enim qvi sangvine pro alimento
utuntur efferari, qvò Americani doceant. Monere
etiam, à vindicta abstinendum, cum qvi se vindicat,
sangvine pasci dicatur, & juxta Origenem Dæmones
sangvine pasci crederentur. Afferit

*II. Christianos veteres non existimasse, præceptum
de abstinencia Sangvinis & Suffocati datum ex ea una
causa, ut Judæorum offensa vitaretur. Probat hoc i.
ratione. Quia si id existimassent, non observassent id
præceptum cum certo vitæ periculo, etiam ubi non
aderant Judæi. At hoc eos fecisse constat. Nam Biblis
martyrium subitura, apud Eusebium *Histor. Eccles. V. l.*
*Quomodo, inquit, infantibus vescerentur illi, qvi-
bus ne irrationalium animalium Sangvine vesci licet.*
Testis & Tertullianus in *Apolog. cap. IX.* cum ait: *Eru-
bescat error vester Christianis, qvi ne animalium
quidem sangvinem in epulis esculentis habemus: qvi
propterea quoque suffocatis & morticinis abstine-
mus, ne quo sangvine contaminemur, vel intra
viscera sepulto. Denique inter tentamenta Christia-
norum, botulos etiam cruore distentos admoveatis,
certissimi scilicet, illicitum esse penes illos, per qvò
exorbitare eos vultis. Porro qvale est, ut qvos
sangvinem pecoris horrere confiditis, humano in-
biare**

biare credatis. Octavius apud Minutium: *Tantum ab humano sanguine cavemus, ut nec edulium pecorum in cibis sanguinem noverimus.* 2. Testimoniis Canon. 62. Apost. Εἰ τις ἑπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ ὅλος ἢ κατὰ μέρος ἢ ἱερὰ κλῆρος φάγη κρέα ἐν αἵματι ψυχῆς αὐτοῦ, ἢ μεράλων ἢ θνησιμάτων, καθαρῶς. Τὸ πρῶτον οὐκ ἀπέστιν. Εἰ δὲ λαϊκὸς εἴη, ἀφορξέσθω. *Si quis Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, vel omnino ex Sacerdotali catalogo comederit carnes in sanguine animæ ipsorum, vel quid à feris captum vel morticinum, depnatur, hoc enim lex prohibuit. Si autem Laicus sit, segregetur.* Synodi Gangerensis, Can. 2. ex transl. Gentiani Herveti. *Si quis eum, qui carnem, præter Sanguinem & idolothytum & suffocatum, cum pietate & fide comedit, condemnat, tanquam eo, quod ea vescatur, spem non habeat, sit anathema.*

ASSERTIO I.

Multa falsa aut dubia postulata habet. 1. Dubium est *Resp.* an Synodus Hierosolymitana in ista dispositione de abstinentia certarum rerum ad præceptum filiorum Noë Gentes ad Christianam Religionem transgressas obligare voluerit. Impugnat istam sententiam copiosè Janus Seldenus in *Lib. 7. de jure Naturali & Gentium &c. Cap. 12.* in primis quia leges filiis Noë datæ, si observabantur à Gentibus, faciebant tantum *Profelytum porta*, qui exterius cum Judæis conversari poterat, non autem *Profelytum justitia*, qui in interiori communione fuit, de qua interiori conjunctione Gentium & Judæorum credentium quaestio in Synodo Hierosolymitana agitabatur.

A 3

Sed

Sed nunc de ea nihil attinet dicere. Grotius ipse fatetur, inter præcepta Adamo & Nohe data Judæos non posuisse interdictum fornicandi. Non tamen licebat, quod sapientissimi, ut Grotius loquitur, inter Gentes putarunt, exinde colligere, meretrices quidem turpiter facere, quod meretrices essent, pœnamq; esse in ipsa professione flagitii, non tamen peccare, qui fœminis istis venalibus uterentur. Nam morali lege inclusum fuit istud interdictum. Non autem nisi successivè & in aliquibus documentis tota lex moralis repetita fuit ante diluvium, aut Moysen. Mansit interim mentibus insculpta, inprimis Adami & Noachi.

2. Dubium est, an id, quod de præceptis filiis Nohe datis ex Rabbiniis traditur, se omnino ita habeat? Certè Scriptura de eo nihil habet. Et Adamo ac Noacho plura præcepta fuisse, quam istis traditis continetur, satis manifestum est.

3. Dubium est an omnia Adamo & Noacho præcepta perpetuò gentes obligaverint? Fuit sanè præceptum Adamo datum de sacrificando & ita representando semen mulieris demum sacrificio suo contritum caput serpentis. Nonnulli quidem Pontificii putant ex solius rationis judicio sacrificiorum cultum institutum, & ipsam naturalem rationem obligare hominem ad sacrificandum. Sed istum errorem impugnaui in *Myfaria Myffe*, quam ante XXX. annos Jesuitæ Molsheimensi Herbero opposui c. 2. Certè cultus DEI à voluntate & consequenter revelatione DEI dependet. Alias venit nomine ἐθελοθρονηίας, Col. 2. 23. Selbstverwehlten Gottes diensts. Et Abel fide obtulit Sacrificium melius, quam Cain. Hebr. 11. 4. Si fide, ergo ex verbo DEI revelantis, Rom. 10. 17. At istud non obligavit ultra tempus oblationis Christi, licet Sacrificiorum oblatio ex more Judaico

daico aliquandiu post ascensionem Christi tolerata fuerit. Non igitur, quod ante Moſem Adamo & Noacho præceptum eſt, omnes homines ſemperque obligat ex eo capite, niſi aliunde obligationis oſtendatur ratio.

4. Falfum autem eſt & ex Sotinianismo hauſtum, quod dicitur, Chriſtum nil ademiffe præceptis Adamo & Noacho datis, addidiſſe autem aliqua. Prius ex dubio 3. patet. Etiamſi enim expreſſe ipſe non dixerit, ſacrificia omittenda eſſe, rei ipſa tamen facto ſuſtulit è medio, quando in ſe illa velut umbras terminari docuit, cum conſummata eſſe omnia clamavit. Et Apoſtoli ſatis clarè indicarunt, quid de Sacrificiis habendum eſſet: Addidiſſe autem Chriſtum aliqua in primis moralia præcepta præceptis Adamo & Noæ datis, quod poſterius aſſerit Grotius, & Socini commentum eſt, nullo apice ſacr. literarum probari poteſt. Explicavit legem, & ejus reſceſſus contra ſiniſtram antiquitatis interpretationem patefecit Chriſtus Matthæi V. ſed hoc non eſt addere.

Probationes aſſertionis invalidæ ſunt. 1. Tertullianus librum *de Monogamia* ſcripſit, cum jam ad hæreſin Montani prolapſus eſſet, nec jam amplius filius Eccleſiæ extitiſſet. Ita Beatus Rhenanus, qui primus opera Tertulliani ad typographiam adornavit, in *Admonitione de Tertulliani dogmatis* ad calcem operum adjecta p. 126. inquit: *Tertullianus in libro de Monogamia perperam ſentit de perpetua virginitate Deiparæ Mariæ, ſcribens Chriſtum Virginem enixam, ſemel nupturam poſt partum. Unde hunc etiam in teſtem advocat Helvidius in libro ſuo, quem refellit Hieronymus, qui calore quidem Diſputationis commotior factus regreſſiſſe videtur: De Tertulliano, inquit, nihil*

am-

amplius dico, quam Ecclesia hominem non fuisse. Sic Rhenanus, qui addit: D. Hieronymi Consilium sequamur, Tertullianum sic interdum esse legendum morientis, quomodo Origenem, Novatum, Arnobium, Apollonium & nonnullos Ecclesiasticos Scriptores Græcos pariter & Latinos, ut bona eorum eligamus, vitemusq; contraria. Hactenus ille.

2. Tertullianus isto loco conclusionem improbatam sibi sumit defendendam; scilicet cum in Montano Spiritus Sanctus omnia, quæ ad vitam Christiani hominis pertinent, ad pristinam perfectionem reducere velit, etiam conjugium ad pristinum statum illum reducere voluisse, ut, quotquot Deo placere porro volunt, à secundis nuptiis abstineant, sicut primus homo unis nuptiis contentus fuit.

Hanc conatur variis tueri fundamentis I. quia Christus in quæstione de repudio ad initium provocavit, dixitq; ab initio non ita fuisse Matth. 19. 4.

II. Quia S. Paulus ad Eph. 1. scribit, Deum proposuisse in semetipso ad dispensationem adimpletionis temporum ad caput, id est, ad initium reciprocare universa in Christo.

III. Quia Christus propterea se vocat α & ω , ut ostenderet, in se esse initii decursum ad finem & finis recursum ad initium.

IV. Quia & circumcisio carnis mutata & reditum est ad integritatem carnis, sicut ab initio fuit.

V. Quia restituta est libertas ciborum, & sola imperata sanguinis abstinencia, sicut ab initio fuit, &c.

In his fundamentis, quædam impertinenter allegantur, & erroneè, ut II. quasi Eph. 1. 10. indicata $\alpha\nu\alpha\nu\sigma\tau\alpha\lambda\alpha\iota\omega\nu\tau\epsilon\varsigma$, quam Christus sibi propositam habeat, sit revocatio

vocatio omnium in statum, qualis in paradiso primi hominis fuit. At hoc non est ἀνανεοφαιλάσις Apostolicum. Hoc enim est, in Christo tanquam Capite recolligere omnia, quæ in cælis & in terra sunt. Ad Coloss. 1, 20. vocatur ista ἀνανεοφαιλάσις alio nomine διπκατάλαξις reconciliatio, redunitio.

Et III. ubi falsò dicitur, Christum esse α & ω vocatum, quia in ipso omnia ab initio ad finem & à fine ad initium recurrunt. Nam non ideò, sed propter æternitatem Christus α & ω vocatur, sicut & vocatur primus & novissimus, Apoc. 1, 17. Et initium, quod per α denotatur, est non initium mundi, Gen. 1, 1. sed ipse Christus, Apoc. 1, 8. qui vocatur δεχὴ καὶ τέλος.

Et IV. ubi dicitur, quod fides sit reversa à circumcissione ad integritatem carnis, sicut ab initio fuit. Nam circumcisio carnis fuit medium restaurandi hominis & reducendi ad eam perfectionem, quam ab initio habuit. Nec mutata est, quia fideles fuerunt reducendi ad initium restituta integritate carnis, sed quia per baptismum, non onerosum, uti circumcisio fuit, sed facilimum medium, Deus in Nov. Testam. homines restaurare voluit. Quædam autem fundamenta non attingunt statum. Dicit Tertullianus, *totum hominem revocari in Paradisum, ubi ab initio fuit*. Ergò per reductionem ad initium intelligit statum paradisiacum. Quod & ex eo intelligi potest, cum, quod adducit Tertullianus, Christus dicit ἀπὸ δεχὸς repadium non fuisse. Ubi intelligitur primordialis institutio matrimonii, quæ in Paradiso facta est. Sed quid ad hoc attinet prima ratio? Num, quia in statu integritatis non fuit metuenta mors alterutrius conjugis, ideò etiam in statu lapsus ex ea causa monogamia ad analogiam status integritatis introducenda est? Quanta hic occurrit ratio dissimilitudinis,

B

rudinis. Ibi Monogamiæ nulla impedimenta fuerunt, quia conjuges semper fuissent victuri. In statu integritatis longè aliter se res habet. Repugnat locus Rom. 6. cap. v. 3. Præterea, an sanguinis solius abstinencia permissis in universum animantium etiam cibus fuerit ex Paradisiaco instituto, h. e. ab initio, ut Tertullianus loquitur, incertissimum est.

3. Quod sanguinis abstinencia inter ea recensetur, quæ in initio Paradisiaco fuerunt, adeoq; perpetua dicitur, falsissimum est & nullo indicio confirmari potest. Initio quidem introductorum Sacrificiorum sanguinis etiam abstinenciam usitatam & præceptam fuisse, extra dubium ponitur. Firmat id locus Lev. 17, 11. ubi Jehova: *Ego verò destinavi vobis sanguinem in altari ad expiationem faciendam pro animabus vestris.* Et respicit horsum locus Gen. 9, 4. ubi Jehova: *Carnem cum sanguine ipsius ne comeditote, quia anima ipsius est.* Qui ex hoc respectu omninò interpretandus est, quia sanguis in altari ad expiationem destinatus est peculiariter. Quo respectu omnis sanguis ab esu humano interclusus est, quamdiu illa destinatio durat. Durat autem tantum ad Messiam usque *αἰὼν αἰώνων*, Hebr. 9, 21. Quapropter abstinencia à sanguine inter ea, quæ in initio Paradisiaco fuerunt, recenseri nequit.

4. Quod Tertullianus libro de Jejuniis adversus Psychicos scribit: *Post diluvium in reformatione generis humani suffecisse unam interim legem à sanguine abstinendi, permissio usu cæterorum:* Partim falsò dicitur, partim nostro proposito non adversatur. Proponamus integra Tertulliani Verba: *Cur non statim Deus constituit aliquam victus castigationem, quoniam*
imò

imò & auxit permissionem. Nam in primordio quidem herbidum solummodo & arboreum homini pabulum addixerat. Ecce dedi vobis omne semen sementivum, seminans semen quod est super terram, & omne lignum, quod habet in semetipso fructum seminis sementivi, erit vobis in escam. Postea verò ad Noe enumerata subjectione omnium bestiarum terræ & volatilium cæli, & moventium in terra, & piscium maris, & omnis viventis: Erunt, inquit, vobis in escam, velut olera fœni dedi vobis universa. Verum carnem in sanguine animæ suæ non edetis. Nam hoc ipso quod eam solam carnem esui eximit, cuius anima per sanguinem effunditur, omnis reliquæ carnis usum concessisse manifestum est. Ad hæc respondetur, non competisse onerari hominem aliqua adhuc abstinentiæ lege, qui cum maximè tam levem interdictionem unius scilicet pomi tolerare non potuit; remissum illum itaque libertate ipsa corroborandum. Æque post diluvium in reformatione generis humani suffecisse unam interim legem à sanguine abstinendi permissio usu cæterorum, &c. Sic Tertulianus. Atqui non una lex, etiam supra immutabilem legem naturæ, quæ moralis est, posita fuit post lapsum & diluvium. Mansit enim lex mundorum & immundorum animalium etiam post diluvium, quæ tamen postea abolita est, nisi quatenus ipsa ratio naturalis à nonnullis animantibus abhorrendum dicitavit. Mansit lex de Sacrificiis, cui illico è diluvio egressus Noë morem gesit. Manserunt alia præcepta. Illud autem ad

huc controversum est, an ante diluvium ab esu animalium abstinuerint homines. Sed, quicquid sit de hoc, in quo jus ab usu distingvi forsitan potuit, non probatur exinde, abstinentiam à sanguine mandari lege per tempora etiam Novi Test. duratura.

5. Quod III. ratio Grotii ex autoritate Leonis Imperatoris habet, non ex auctoritate, sed ex fundamento decidendum est. Videamus Novellam 58. Leonis, qua Styliano Illustrissimo sacrorum officiorum Magistro rescribit in hanc sententiam. *Simul olim Legislatori Moses sanguine non esse vescendum mandavit Deus: simul ab ejusmodi cibo abstineri debere à præconibus gratia est constitutum. Et quanquam tum veteris tum nova gratia tempore illa res vilis habita sit & nefaria: eò tamen contumacia, imò vecordia homines processere, ut neutri legi aurem præstent morigeram. At contra alii lucri, alii gula causa summa cum impudentia mandatum contemnunt, in escamq. qua vesci vetitum, sanguinem convertunt. Perlatum enim ad aures nostras est, quod intestinis tanquam tunicis illum infarctum, velut consuetum aliquem cibum ventri præbeant. Quod tolerari non debere Imperatoria nostra majestas rata, neque tam impio soli gula inbiantium hominum invento, nunc Præcepta divina, nunc Reipubl. nostræ honestatem dedecore affici sustinens, jubet, ne quis id scelus, neq. ad suum usum, neq. ut emtores detestando cibo contaminentur, ullo modo exercere audeat. Ac sciat quicumq. debinc divinum mandatum contemnere, sangvinemq.*

nemq; in cibum convertere, (sive vendat, sive emat,) deprehensus fuerit, se bonorum publicationi subjiendum, & ubi acerbum in modum flagris casus ac cute tenus fœdè tonsus erit, perpetuo patriæ exilio multandum esse. Quo quidem in iudicio neq; civitatum Magistratus citra criminationem dimittebimus: sed ut & ipsi (neq; enim si illi convenienti alacritate Magistratum gessissent, id scelus commissum esset) quod negligenter socorditerq; subditis præfuerint, decem librarum auri multam sustineant. Hæc est Novella ista contra esum sanguinis constitutio, ad quam notamus 1. Autorem ejus esse Leonem VI. cognomento σοφὸν Basilii Filium, qui trecentis sexaginta annis post Justinianum fuit, coætaneus Arnulphi Romanorum Imperatoris. Uti ex novellis ejus constitutionibus apparet, passim traducit & sugillat leges Imperatorum anteriorum. Nullam autem auctoritatem meruerunt in Imperio aut Ecclesia. *Conf. Cujacium Observ. Lib. XVII, 31.*

Notamus 2. quod videri possit Imperatorem legem tulisse in eum finem, ut tanto lubentius Judæi ad consuetudinem cum Christianis transirent. Impensè hoc egit Imperator, ut Judæi secundum Christianismi ritus viverent. Qua de re & novellam quingvagesimam quintam ad Stylianum direxit. Quod ut promptius efficerent Judæi, Christianis esum sanguinis interdicere voluit.

Notamus 3. quia Imperator ex sinistro intellectu dispositionis sive Mosaicæ, sive Apostolicæ legem de abstinentia sanguinis tulit, nec allegavit consuetudinem universalis Ecclesiæ in octavum usque ad seculum abstinentiam.

B 3

nentiam

nentiam sanguinis comprobantem, hoc ipso vim legi
ademptam esse in propatulo est.

6. Qvod IV. ratio Grotii habet de facilitate abstinen-
tiæ non nimis superstitiosæ à sanguine, nullius est mo-
menti. Primum enim non sequitur, hujus & illius ob-
servatio facilis est, ergo sub opinione legis in conscien-
tia obligantis suscipienda est. Sic daretur regressus ad
multarum ceremoniarum Vet. Testamenti observatio-
nem, ut parum difficultatis in sese habentem. Deinde
dum facilitatem non nimis superstitiosæ observationi
abstinentiæ à sanguine tribuit Grotius, difficultatem
prodit. Quousque enim licebit progredi quæso, in ab-
stinentia à sanguinis esu, ut sit non nimis superstitiosa?
Hic certè mensuram dare difficile est. Si absolutè
sanguinis esus est vetitus lege perpetua, etiam tantillum
edere vetitum est. Non in quantitate, sed in substantiâ
sanguinis interdictum fundatum est. Denique quid
est, quod Grotius dicit de observatione non nimis
superstitiosa? Licitane erit observatio aliquvaliter su-
perstitiosa, & vetita tantum non nimis superstitiosa.
At hoc minus piè dictum est.

7. Qvod V. ratio Grotii habet de causis honestis il-
lius observationis, non urget. Nemo sanè hætenus ef-
feratior factus fuit, quia sanguinem illo modo, qui usi-
tatus est, paratum comedit. Americani crudo sanguine
fruebantur. Vindictæ cupidus, oculos, non ventrem
crudo sanguine pascit. Et quid ad suadendam absti-
nentiam sanguinis attinet Origenis error, dæmones
sanguine pasci. Potestne error causam legis dare?

ASSERTIO II.

Quod Christiani Veteres non existimarint præ-
ceptum abstinentiæ sanguinis & suffocati ex
una

una illa causa datum, ut Judæorum offensa vitaretur.
 Non satis liquet. Primum enim non liquet, an omnes
 Christiani non existimarint, propter unam solam evi-
 tandam offensam Judæorum à sanguine abstinendum,
 sed crediderint, etiam absolutè Deum velle, ut à sangui-
 nis esu abstinerent. Certè hoc probant nullatenus,
 quæ adduxit Grotius. Deinde non liquet ex adductis,
 an semper Christiani taliter non existimarint vetitum
 esse sanguinis esum. Fuerint sanè Christiani primo,
 secundo, aut etiam tertio seculo post Christum, qui
 etiam ex alia quapiam causa à sanguinis esu abstinendum
 esse existimaverint, non tamen perennis ea fuit Christia-
 norum opinio, aut sententia. Fuit aliquorum Christia-
 norum aliquamdiu consuetudo in Oriente & Sabbatum
 & diem Dominicam celebrare. Ita Clemens, quicum-
 que sit, *Constitut. Apost. Lib. 7. c. 24. Sabbatum igitur &
 diem Dominicam feriari debetis, illud quidem in
 memoriam creationis, hanc in resurrectionis Christi.*
 Asterius Episc. *Homil. de repud. Sabbati & diei Dominicæ*
συνέγεδα vocat καλλῶ. Gregorius Nyssenus *dies fratres.*
 Theodorus Balsamo ait: *A sanctis patribus per omnia
 exæquatum est Sabbatum diei Dominica.* Eusebius
 testatur: *Constantinum Imperatorem Christianos non
 minus in Sabbatum, quam in diem Dominicam va-
 dari vetuisse.* Hinc & jejunium, quod à die Domi-
 nica exclusum est, ut Gangrensis Synodus docet *Can. 18.*
 à Sabbato etiam, excepto uno ante Pascha, abesse debuit.
Ita Canon. 53. Apost. Zonaras interpretatur. Et testatur
 Ignatius Episc. *ad Philippens.* Si quis die Dominico aut
 Sabbato jejunaverit, excepto uno ante Pascha, Christi-
 cida est. Consentit Tertullianus *lib. de Jejun. & contra*
Mar-

Marcionem IV. Notat hæc Grotius ad Actor. XV, 21. V.
 συναγωγῶν. Non tamen omnium Christianorum, nec ubi-
 que, nec semper ea fuit consuetudo. Tercio non liquet
 ex adductis, quod isti Christiani ex præcepto vel divino
 Vet. Testamenti, vel Apostolico Nov. Testam. à sanguine
 abstinuerunt. Biblis apud Eusebium simpliciter ait:
*Quomodo infantes comederent illi, quibus neq. irra-
 tionalium sanguine vesci ἐξὸν licitum ἐστ.* Εξὸν
 etiam potest aliquid esse vel non esse, ex assensu humano
 aut consensu. Sic Actor. 2, 29. cap. 21, 37. cap. 22, 21. Joh.
 18, 31. &c. Tertullianus simpliciter ait: *Ne animalium
 quidem sanguinem in epulis esculentis habemus.*
 Minut. *Nec edulium pecorum in cibis sanguinem no-
 vimus.* Quarto denique non liquet, annon vel Judæo-
 rum, vel & Gentilium causa ad ista usque tempora
 alicubi Christiani abstinendum esse censuerint. Fue-
 runt & ante nativitatem Christi Judæi passim per orbem
 terrarum disseminati, uti ex antiquo monumento
 Hispanico *Part. I. Theolog. Zach.* ostendi, atque adeò etiam
 in Galliis, uti ex monumentis Treviricis constat. Tre-
 virorum enim civitas olim Galliis adscribebatur. Biblis
 autem in Galliis passa est martyrium. Nam Eusebius
 illud recitat ex Epistola Lugdunensium & Viennensium
 ad fratres per Asiam & Phrygiam. Fuerunt & Romæ,
 ubi apologeticum edidit Tertullianus, & alibi passim
 post Christi nativitatem. Ipse fatetur Tertullianus, in
 Apolog. cum inquit: *Judæi quanta deliquerint fiducia
 patrum inflati, declinantes à disciplina profanum
 in modum, etsi ipsi non confiterentur, probaret exi-
 tus hodiernus ipsorum. Dispersi, palabundi & cœli
 & soli sui extorres vagantur per orbem, sine homine,
 sine*

*sine Deo rege, quibus nec advenarum jure terram
patriam saltem vestigio salutare conceditur, &c.*
Potuit igitur fieri, ut non quod opinarentur Christiani
dispositionem Apostolicam eousque obligare, sed ex
mera libertate & prudentia abstinuerint à sanguinis esu.
Præsertim tempore Apostolis proximo. Certè enim
Biblis, cum sancta martyrum Gallicorum corona, passa
est circa Annum XVII. Antonini Veri Imper. qui est An.
Christ. 168. circiter. Et circa An. Chr. 190. Tertullianus
scripsit. Nec multo post Minutius Felix. Potuit inquam
fieri, ut hac libera condescensione in consuetudinem
secum tanto facilius ineundam Christiani Judæos allice-
rent. Potuit autem etiam fieri, ut abstinuerint adhuc
primis istis Christianismi temporibus ab esu sanguinis,
quo tanto magis à gentilium moribus atque institutis
separarentur. Certè sanguinem Gentiles ingurgitare
fuerunt soliti. Tertullianus in Apolog. *De sanguinis,*
inquit, pabulo & ejusmodi tragicis ferculis legite nec-
ubi relatum sit, diffusum brachiis sanguinem, ex
alterutro degustatum nationes quasdam fœderi com-
parasse? Nescio quid & sub Catilina degustatum
est. Ajunt apud quosdam gentiles Scytharum de-
functum quemq; à suis comedi. Longè excurro.
Hodie istis Bellona sacratus sanguis de femore pro-
scisso, & in parvulam exceptis suis datur signatis.
Item illis, qui munere in arena noxiorum jugulato-
rum sanguinem recentem de jugulo decurrentem ex-
ceptum avida siti comitiali morbo medentes aufe-
runt. Ubi sunt item illi, qui de arena ferinis obso-

C

niis

nis coenant? qui de apro, qui de cervo petunt?
Aper ille, quem cruentavit, conculcando deterfit,
&c. Conferatur Pentadecadis disp. Theol. mea 10. lb. 25. p. 287.
Nec ab animalium sanguine comedendo abstinuisse gentiles, manifestum. Tertullianus meminit BOTULORUM cruore distentorum, quos inter tentamenta Christianis admoverint, ut eos ad exorbitandum pellerent. Hinc & Octavius apud Minutium hoc ipsum, scil. edulium, quo pecorum in cibis sanguis exhibetur, ut uisatum gentilibus, inusitatum autem Christianis notare voluit.

At, inquit quispiam, Canon Apostolorum 62. manifestè verat sanguine vesci, quia lex vetat. Resp. i. Canones Apostolorum non sunt tantæ autoritatis, ut pro divino mandato, eoque in omne ævum perpetuando allegari queant. Solent quidem à Collectoribus Conciliorum ante omnia Concilia poni, sed non sunt ejus antiquitatis & autoritatis. Habentur à Doctis pro rapsodia quadam ex variis Scriptoribus & Conciliis facta sub autoritate & nomine Apostolorum. Qua de re in *Exercitat. mea ad Concilium Nicanum Sect. 1. pluribus agi.* 2. Hic ipse Canon se variis indiciis prodit, quod sit supposititius & ab Apostolorum temporibus multum alienus.

Nam I. distingvit inter Episcopum & Presbyterum. Illud discrimen tempore Apostolorum non fuit, sed deum postea originem habuit, quod jam olim Hieronymus docuit peculiari Epistola, pro qua integrum tractatum scripsit Dav. Blondellus.

II. Distingvit inter *θηράτων* à feris captum, & inter *θησιμαῶν* morticinum. Ipse Grotius miratur, quod *θησιμαῶν* additur in Apostolico Canone, & quod Justinus

nus κρέας ἐν αἵματι interpretatur ὅπερ ὁ νεκρῶν, cum ex
 Deut. 14, 21. planum sit, pio incircumcisio licuisse edere
 לֶחֱבֵן, quod LXX. vertunt θνησιμάων, estque idem cum
 νεκρῶν. Unde Aristophanis Scholiastes θνησιμάα in-
 terpretatur νεκρῶν. Et profectò obscura est ista dispo-
 sitio, multumque recedit ab Hierosolymitana Aposto-
 lorum. Si absolutè vetitum est edere carnem in sangvi-
 ne, hoc est carnem adhuc sanguinè intravasatum haben-
 tem, quæ est πικτή, unde & colligitur, non licere ede-
 re sanguinem, ut vocant, extravasatum; quid opus
 fuit addere, ἢ θηριάλων ἢ θνησιμάων sive νεκρῶν, si per
 θηριάλων & νεκρῶν intelliguntur ea morticina, quibus
 adhæret non deductus sanguis? πικτὴν est, sive homo
 suffocaverit, sive bestia; sive ex alio casu impedita sit
 deductio sanguinis. Itaque θνησιμάων, νεκρῶν & θηρι-
 άλων sive θηριόβεων non distinguuntur, quia omnia in
 eo conveniunt, quod iis deductus adhæreat sanguis.
 Impertinenter igitur cumulantur κρέας ἐν αἵματι, ἢ θηρι-
 άλων, ἢ νεκρῶν. Si verò κρέας ἐν αἵματι vetitum intel-
 ligendum quatenus vel est θηριάλων, vel νεκρῶν, tunc
 erit licitum carnem in sanguine edere extra istos duos
 casus, scil. si sit neque θηριάλων, neque νεκρῶν. Jam
 νεκρῶν morticinum non rectè dicitur id, quod ab ho-
 mine suffocatum est aut artificiosa ratione quadam in
 laqueum inductum. Neque tamen hoc est θηριάλων.
 Hoc igitur licebit comedere. At hoc est revera πικτήν.
 Liceret ergò, si hic Canon Apostolicus est, aliquod
 πικτὸν comedere, modo non sit aut θηριάλων, aut
 νεκρῶν. Sed hoc non vult decretum Apostolicum,
 Act. 15.

III. Suspectū se quod; reddit Canon, quod cum definit,
 quæ poena sit afficiendus, qui κρέας ἐν αἵματι sive θηριάλων
 sive νεκρῶν comedit, in ordine Ecclesiastico positos,

Episcopos, Presbyteros & Diaconos quidem vult per καθάρσιν puniri, Laicos verò per ἀφορισμὸν. Nescit aras Apostolica illud pœnarum Ecclesiasticarum discrimen. Mentionem καθάρσεως facit S. Paulus 2. Cor. 10, 4. 8. & c. 13. v. 10. nullibi verò significat pœnam aliquam Ecclesiasticam, Episcopis, Presbyteris aut Diaconis carne vescentibus, cui non est deductus sanguis, infligendam. Verbum καθάρσιν destruere est, 2. Cor. 10, 4. Act. 13, 19. c. 19. v. 27. Luc. 12, 18. Aliàs & est remove, Luc. 1, 52. removit potentes de throno. Notat detrahere, cum de Christo à cruce tollendo usurpatur Marc. 15, 36. & 46. Luc. 23, 53. Act. 13, 29. Ἀφορίζεν notat in sacr. liter. Nov. Testam. separare, excludere, Matth. 25, 32. de separatione bonorum à malis in extremo iudicio. Conf. c. 13, 49. Act. 19, 9. de separatione, qva S. Paulus suos discipulos segregavit à Synagogæ consortio & seorsim in Schola Tyranni instituit. Act. 13, 2. de separatione Pauli & Barnabæ ad excursus Evangelicum. Nec multo aliter Gal. 1, 15. Rom. 1, 1. 2. Cor. 6, 17. de segregatione à consortio infidelium. Luc. 6, 22. ἀφορισμός pœna dicitur, de qva ad illum versiculum Grotius multa. Et ad locum Joh. 12, 42. Seldenus. Sed hoc ex Judaica Synagoga oriundum est, non ex Ecclesiæ disciplina. Quapropter in Apostolorum quidem constitutione aliqua tale discrimen vix obtinet locum. Certè si aliquod discrimen etiam in Ecclesia inter καθάρσιν & ἀφορισμὸν fuit, recentius fuit, & multum ab Apostolicis temporibus abest.

IV. Canoni inserta ratio ipsum suspectum facit. Ait: Hoc enim lex prohibuit. Non hic dicimus, quod Canoni illa allegatio imprudenter videri possit inserta esse post denominatam Ecclesiasticis pœnam, si se ex illis quispiam sanguinis esu contaminaverit. Cur enim
non

non etiam interdictio Laicis facta illa allegatio apponitur, si & illis lex prohibuit. Sin minus; cur *ἀπογορεύει* Laicis imponitur? Id tantum subit mirari, cur ad legem provocet Canon, si Apostolicus est, & non porius ad definitionem Hierosolymitanam se referat. Nam ut per *νόμον* illam constitutionem Apostolicam Act. 15. intelligamus, non solum dissuadet communis loquendi ratio, quia per *νόμον* lex Mosaica plerumque intelligitur, sed etiam ipsa proponendi ratio. Quomodo enim, si Apostoli hanc Canonem 62. condidissent, non provocassent ad id decretum, quod Hierosolymis circa legis observantiam propositum fuit. Certè enim de lege Moysi quoad ista ceremonialia controversia fuit in Ecclesia. Itaque non conclusuri fuissent ita crudè Apostoli: *Carnis in sanguine esum Lex prohibuit.* E. Episcopi, Presbyteri, Diaconi, Laici illud sub poena sive *καθάρσις*, sive *ἀφορισμὸς* vitare debent. Illico enim totus apparatus legis ceremonialis in Ecclesiam introductus esset.

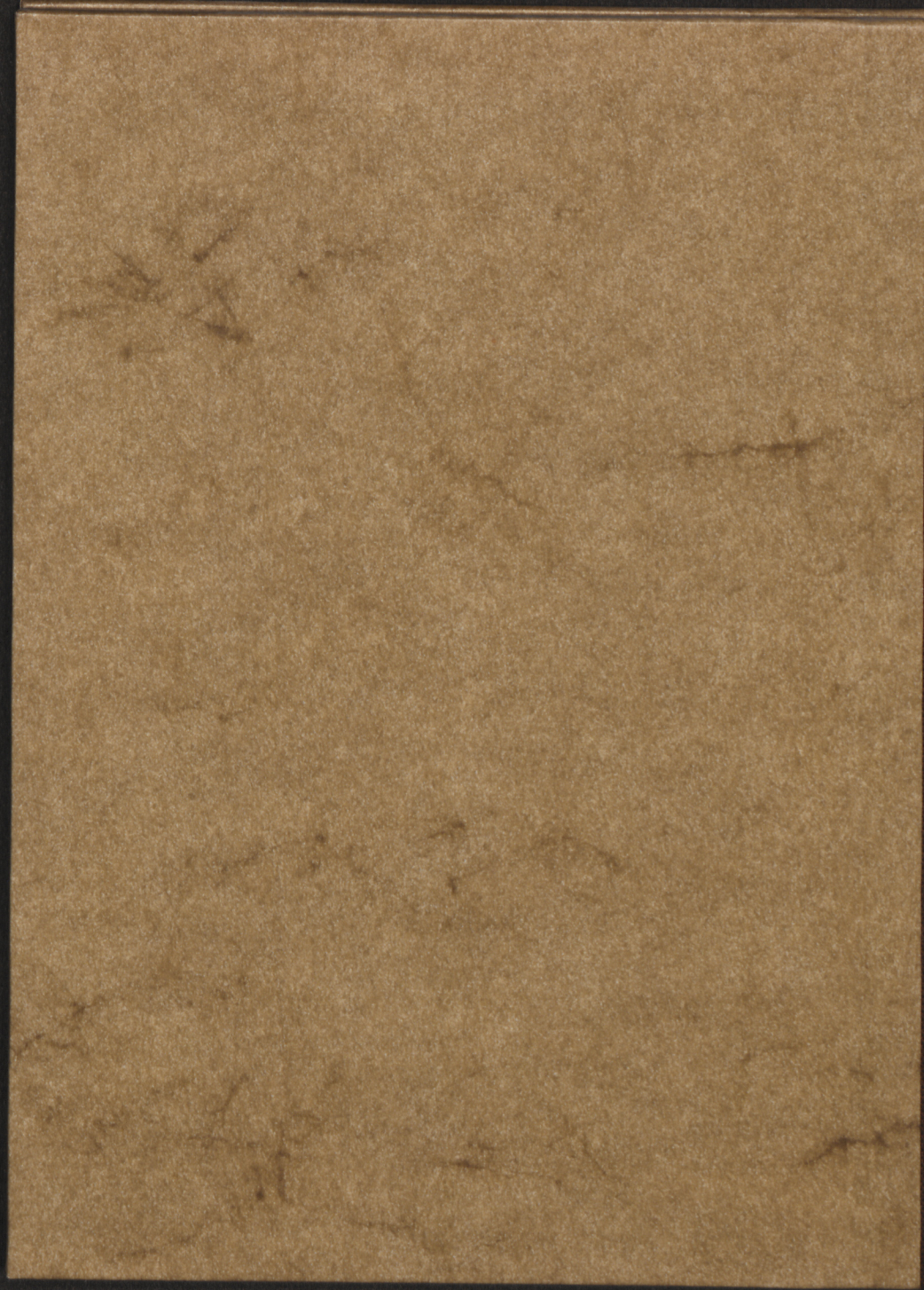
V. Laici nomen in contradistinctione ad Episcopos, Presbyteros & Diaconos suspectum est. Certè temporibus Apostolorum usitatum fuisse, è sacr. literis demonstrari non potest. Tempore autem Cypriani demum Laici nomen in usum deductum est. Videatur ejus *Epist. 52. ad Antonianum fratrem de Cornelio & Novatiano, ubi Num. 37. Trophinum ut Laicum communicare debere mandat.* Ad quem locum Jacobi Pamelii Brugensis contra Bellarminum observanda est annotatio. Hic enim scil. Cardinalis Bellarminus communionem Laicam de Communione sub una interpretatur. Pamelius autem de Communione, quæ fiebat extra

cancellis, intra quos Ecclesiæ ministri subsistebant. Tempore Apostolorum Clerus seu Cleri fuerunt tota Ecclesia, ex loco 1. Pet. 5, 3. Conf. Actor. 26, 18. & Col. 1. v. 12. In Canone autem hoc Apostolorum expressa fit Laicorum mentio, qui Episcopis, Presbyteris & Diaconis contradistingvuntur.

Si denique obicitur Canon Synodi Gangrensis, quæ seculo quarto paulò post Concilium Nicænum à XX. Patribus Gangræ in Paphlagonia contra Eustathium Sebastenum Armeniorum Episcopum celebrata est: Resp. 1. Eam Synodum provincialem esse, non Oecumenicam. 2. Eam quidem esse approbatam in Oecumenica, scil. Constantinopolitana, quæ in Trullo habita & sexta Generalis dicitur, non tamen propterea infallibilis autoritatis esse. 3. Dici à nobis posse, quod Gratianus in *Decreto dist. 28. cap.* si quis discernit ad objectum ali- quod Capitulum ex Concilio Gangrensi dixit: *Notandum est, quod secundum Isidorum pleraque capitula ex causa, ex loco, ex tempore, ex persona consideranda sunt.* Hinc etiam Gregorius ait: *Regula S. Patrum pro tempore, loco, persona & negotio instante necessitate tradita sunt.* 4. Canonem Gangrensem non dicere anathema illi, qui sanguinem, suffocatum & idolothyrum comedit, sed ei qui omnem spem salutis adimit vel semel carnem comedentibus, quomodo Eustathium docuisse commemorat Nicephorus Callistus Xantopulus *Eccles. Histor. IX. 16.* 5. Patres Gangrenses sanguinis & suffocati abstinentiæ etiam apponere idolothyrum. Et tamen ex Paulinis Epistolis mani-

manifestum est, extra casum metuendi scandali potuisse Christianos è gentilibus idolothytis vesci. Non autem ulterius potuerunt obligare Patres Gangrenses, quam Apostolus. Neque ergo sanguinis & suffocati interdictum ab ipsis repetitum ulterius obligat. 6. Patres Gangrenses, licet censuerint, in Oriente propter Judæos, Gentiles & Hæreticos diversos atque adeò scandali avertendi causa, continuari debere longius præceptum Apostolicum de abstinentia à sanguine, idolothyto & suffocato, non tamen indicare, quod illa perpetuari debeat. Utimur ergo nunc ex libertate, qua extra formidinem scandali uti possumus.
Sic adversus Grotium.

manifestum est, extra easum met
tuisse Christianos è gentilibus idol
autem ulterius potuerunt obligare
quam Apostolus. Neque ergo san
terdictum ab ipsis repetitum ulter
Gangrenses, licet censuerint, in
daos, Gentiles & Hæreticos diver
dali avertendi causa, continuari
ceptum Apostolicum de abstinenti
thyto & suffocato, non tamen indi
petuari debeat. Utimur ergo nu
extra formidinem scandal
Sic adversus Groti

